

IDEFISC®

Juridische nieuwsbrief: verschijnt driemaandelijks

© IDEFISC Internationale vereniging met wetenschappelijk doel - Nummer : 70 - Afgiffekantoor: Brussel V - december 2009 - info@idefisc.be

Editoriaal

De «Stasi-wet»: binnenkort waakt Big Brother ...

De overheid gaat onverdroten door met de tenuitvoerlegging van de bijzonder betwistbare aanbevelingen van de Parlementaire Onderzoekscommissie fiscale fraude en heeft een wetsontwerp ingediend dat ertoe strekt het Ministerie van Financiën weldra te doen beschikken over een “supergegevensbank”.

Op basis van overwegingen die niet alleen bevreemdend, maar ook verdacht overkomen, beweert deze administratie dat zij een bijzondere wet nodig heeft om haar informaticasysteem voor de opslag van gegevens te kunnen beheren. De bepalingen van de Wet op de bescherming van het privé-leven die van toepassing zijn op iedereen anders, en op de overige openbare overheden, volstaan met andere woorden niet voor de fiscale administratie.

Het is de bedoeling om nauwgezet elke persoon in kaart te brengen,

elke vennootschap, inwoner of niet-inwoner, die activiteiten heeft in België, om alle gegevens waarover de ambtenaren van de verschillende administraties beschikken te verzamelen en het hen mogelijk te maken deze zo doeltreffend mogelijk te gebruiken. Het recht op toegang tot deze gegevens door de betrokken persoon zelf is veel beperkter in dit wetsontwerp dan in de wet op de bescherming van het privé-leven. Mogelijkheden tot “profilering” laten de administratie de bevoegdheid om bepaalde types personen in kaart te brengen, waaronder personen “vatbaar voor het plegen van of deelnemen aan fraude”, of nog personen “waarvan het samenbrengen nuttig kan zijn voor de strijd tegen de fiscale fraude”.

Aan de administratie worden bevoegdheden toegekend die op meerdere vlakken de bevoegdheden waarover de politie beschikt in de meeste democratische lan-

den overschrijden, en dit terwijl in tegenstelling tot de politie, die in dienst staat van de gerechtigheid, de administratie uitsluitend werkzaam is voor de noden van de Staat.

De gegevens die op grond van een dergelijke wet kunnen worden verzameld gaan verder, in draagwijdte en gebruik, dan de gegevens die werden verzameld door politieagenten, spionnen en huisbewaarders voor de beruchte Stasi, politieke politie van Oost-Duitsland.

Thierry AFSCHRIFT

De beer laat zijn tanden zien...

Processen-verbaal : een methode om de waarheid te scheppen

In een rechtsstaat staan partijen op gelijke voet en weegt het woord van de een niet zwaarder door dan dat van de ander. Dat gold tot voor kort op het vlak van de inkomstenbelastingen (maar niet inzake btw...), waar wordt aangenomen dat er geen enkele reden is om een ambtenaar van de administratie op zijn woord te geloven wanneer de belastingplichtige het tegendeel beweert.

De overheid heeft onlangs een wetsvoorstel aan het parlement voorgelegd dat het ook de ambtenaren van de fiscus inzake directe belastingen mogelijk maakt om processen-verbaal op te stellen met bewijswaarde *“tot bewijs van het tegendeel”*.

Deze methode is misschien (en dan nog...) gerechtvaardigd voor verkeersovertredingen, waar de agenten enkel verantwoording afleggen aan justitie. Ambtenaren van de fiscus kunnen zo echter hun eigen bewijs scheppen, ten voordele van hun werkgever en ten aanzien van de personen waarvan deze laatste zich schuldeiser waant.

Opgepast voor de details, die kleine elementen die vaak de loop van een dossier kunnen veranderen, zelfs indien ze verscholen liggen in de wijze waarop een feit wordt uiteengezet dat noch helemaal correct, noch helemaal fout is. Zij die reeds geconfronteerd werden met processen-verbaal opgesteld door fiscale diensten zijn ervan op de hoogte: de uiteenzetting van de feiten stemt zelden overeen met de precieze werkelijkheid, zoals altijd het geval wanneer die eenzijdig gebeurt en is, in het beste geval, de juiste perceptie van een subjectieve waarheid... Het verschil is dat tot op vandaag de processen-verbaal enkel bewijswaarde hadden indien ze waren getekend door de belastingplichtige, die altijd kon weigeren. Voortaan zal men een valsheidsprocedure moeten voeren om een proces-verbaal te betwisten... of het tegendeel moeten bewijzen.

De ongelikte beer.

Inhoud

De «Stasi-wet»: binnenkort waakt Big Brother ...	1
Uitwisseling van inlichtingen op verzoek: de fiscus zal de naam van de bank moeten opgeven	6
Notionele intrestaftrek: maximaal tarief van 3,8%	7
Artikel 356 WIB : Kroniek van een aangekondigde dood	7
De bezwaartermijn en de rechten van verdediging van de belastingplichtige	9
Een vordering op rekening-courant is niet noodzakelijk een voorschot	10
Deblokkering van financiële tegoeden na overlijden : voorzichtigheid is geboden	11
Begroting : de overheid belast het spaarwezen !	13
Kapitalisatie van moratoriumintresten?	14
Rechtszekerheid : de mening van het Grondwettelijk Hof	15
De rechtsplegingsvergoeding: een grondwettelijke storm	16
Wanneer de rechten van de Schatkist in het gedrang komen : verplichte motivering	18
Successierechten, niet-aangegeven actief en bewijsmiddelen van de fiscale administratie	20
Beroepskosten « inherent » aan de activiteit of het doel van vennootschappen	22

Uitwisseling van inlichtingen op verzoek: de fiscus zal de naam van de bank moeten opgeven

Luxemburg en Zwitserland hebben een aantal verdragen met betrekking tot de uitwisseling van inlichtingen “op verzoek” gesloten met andere landen.

Op basis van de bepalingen van deze verdragen kan een Staat die beschikt over aanwijzingen van fiscale fraude in hoofde van een van zijn inwoners, specifiek voor deze persoon inlichtingen vragen, waaronder ook bankinformatie.

Om te vermijden dat de buitenlandse fiscus gaat “vissen”, hebben Luxemburg en Zwitserland geëist dat de vragen om inlichtingen welbepaalde personen betreffen, en dat de betrokken bank, indien het om bankinlichtingen gaat, geïdentificeerd wordt.

De Franse media heeft in de loop van de voorbije weken beweerd dat deze regel niet van toepassing zou zijn op Frankrijk, dat inlichtingen van algemene aard zou kunnen vragen betreffende een persoon en de Zwitserse ad-

ministratie zou kunnen verzoeken bij de honderden banken van het land te zoeken waar een rekening zich zou kunnen bevinden.

De federale Zwitserse belastingadministratie heeft een officieel standpunt ingenomen om deze argumentatie formeel te betwisten. In een persmededeling van 14 september deelt zij mee dat het vissen naar informatie nog steeds uitgesloten is, ook voor Frankrijk. Een vraag

De federale Zwitserse belastingadministratie heeft een officieel standpunt ingenomen om deze argumentatie formeel te betwisten. In een persmededeling van 14 september deelt zij mee dat het vissen naar informatie nog steeds uitgesloten is, ook voor Frankrijk. Een vraag om bijstand moet het mogelijk maken om de betreffende belastingplichtige en de betrokken bank te identificeren indien het om bankinformatie gaat.

om bijstand moet het mogelijk maken om de betreffende belastingplichtige **en de betrokken bank** te identificeren indien het om bankinformatie gaat.

De Zwitserse federale belastingadministratie erkent dat

omwille van een licht verschillende tekst voor de banken, het in een vraag om administratieve bijstand van Frankrijk dus niet absoluut onontbeerlijk is om de naam van de bank op te geven, op voorwaarde dat andere aanwijzingen, bijvoorbeeld een internationaal bankrekeningnummer (IBAN), het mogelijk maken om met zekerheid het verband te leggen met een welbepaalde bank. De Zwitserse praktijk van de administratieve bijstand met Frankrijk wijkt dus niet af van die met andere landen. De federale belastingadministratie is niet bij machte om administratieve bijstand te verlenen aan een vreemde fiscale autoriteit indien de vraag om bijstand het haar niet mogelijk maakt om de betrokken bank duidelijk te identificeren.

Deze duidelijke stellingname zou de andere landen ervan moeten weerhouden om van deze regels af te wijken.

Thierry AFSCHRIJFT

Notionele intrest- aftrek: maximaal tarief van 3,8%

Iedereen kent ondertussen de voordelen van het mechanisme van de aftrek voor risicokapitaal. Het gewone tarief van de notionele intrestaftrek bedraagt 4,473% voor het aanslagjaar 2010.

Dit tarief mag in principe niet hoger zijn dan 6,5% voor een bepaald aanslagjaar. De Koning

“

Precies dat laatste is beslist op een recente Ministerraad, waarop een ontwerp van Koninklijk Besluit werd goedgekeurd dat het percentage van 6,5% vervangt door een percentage van 3,8% voor de aanslagjaren 2011 en 2012.

”

heeft evenwel de bevoegdheid om dit plafond te wijzigen.

Precies dat laatste is beslist op een recente Ministerraad, waarop een ontwerp van Koninklijk Besluit werd goedgekeurd dat het percentage van 6,5% vervangt door een percentage van 3,8% voor de aanslagjaren 2011 en 2012.

Ongetwijfeld moet hierin de bedoeling van de regering worden gezien om de impact te beperken die het gebruik van deze zeer gunstige aftrekregeling heeft op de openbare financiën.

Olivier NEIRYNCK

Artikel 356 WIB : Kroniek van een aangekondigde dood

Wanneer tegen een beslissing van de directeur der belastingen beroep is aangetekend, en de rechter de bestreden aanslag geheel of gedeeltelijk vernietigt om een reden andere dan verjaring, kan de fiscale administratie, op grond van artikel 356 WIB, een subsidiaire aanslag ter goedkeuring aan de rechter voorleggen op naam van dezelfde belastingplichtige en op grond van alle of een deel van dezelfde belastingelementen als de oorspronkelijke aanslag.

Deze bepaling, die het de administratie mogelijk maakt om fouten recht te zetten, is controversieel. De draagwijdte van artikel 356 WIB is intussen aanzienlijk beperkt door verschillende rechterlijke beslissingen in het voordeel van de belastingplichtige.

Het Grondwettelijk Hof heeft de bepaling een nieuwe klap toegebracht in het arrest van 20 oktober 2009, dat de draagwijdte ervan nog meer beperkt.

Het Hof is inderdaad van mening dat artikel 356 WIB, in die zin gelezen dat het de administratie mogelijk maakt om een subsidiaire aanslag ter goedkeuring aan de rechter voor te leggen in het

kader van een nieuw geding, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt.

In deze hypothese, in tegenstelling tot het geval waarin de initiële aanslag werd vernietigd door de gewestelijk directeur (artikel 355 WIB), is de administratie inderdaad door geen enkele vervaltermijn gebonden en kan zij

grond van artikel 356 WIB 92 de fiscale administratie aan geen enkele termijn gebonden zou zijn, het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel geschonden is.

Het gebrek aan aanslagtermijn heeft bovendien voor gevolg dat het rechtszekerheidsbeginsel op de helling komt te staan, aangezien de belastingplichtige

Het Grondwettelijk Hof spreekt zich niet uit over het bestaan zelf van de mogelijkheid tot hertaxatie, die door bepaalde auteurs wordt betwist.

Ook moet worden opgemerkt dat in het kader van artikel 355 WIB de belastingplichtige de mogelijkheid heeft om de nieuwe aanslag aan de “*administratieve filter*” te onderwerpen, mogelijkheid die hij niet heeft in het kader van artikel 356 WIB: artikel 356 is dus misschien nog andere op andere vlakken discriminerend.

De mooiste dagen van artikel 356 WIB lijken hoe dan ook geteld...

“

Bij gebreke aan redelijke verantwoording voor de verschillende behandeling die volgt uit het feit dat artikel 355 WIB een termijn bepaalt, terwijl op grond van artikel 356 WIB 92, de fiscale administratie aan geen enkele termijn gebonden zou zijn, het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel geschonden is.

”

zelfs een subsidiaire aanslag aan de rechter voorleggen “*buiten de termijnen bepaald in de artikelen 353 en 354.*”

Welnu, de belastingplichtige waarvan de oorspronkelijke aanslag is vernietigd door de rechter bevindt zich niet in een situatie die fundamenteel verschilt van die van de belastingplichtige waarvan de initiële aanslag is vernietigd door de gewestelijk directeur.

Het gevolg is dat, bij gebreke aan redelijke verantwoording voor de verschillende behandeling die volgt uit het feit dat artikel 355 WIB een termijn bevat, terwijl op

oneindig in de onzekerheid blijft over de subsidiaire aanslag, zonder dat hij over de mogelijkheid beschikt om de procedure te versnellen.

Bijgevolg, en voor zover een dergelijke mogelijkheid openstaat, moet de belastingadministratie de subsidiaire aanslag noodzakelijkerwijze voorleggen aan de rechter in de loop van het geding waarin over de nietigheid van de oorspronkelijke aanslag wordt beslist. Dat wil zeggen binnen een bepaalde termijn, met name voor de sluiting van de debatten, nu de definitieve beslissing moet worden genomen binnen een redelijke termijn.

Marie BENTLEY

De bezwaartermijn en de rechten van verdediging van de belastingplichtige

Het is algemeen bekend dat de belastingplichtige die een belasting gevestigd op zijn naam wil betwisten, dit binnen een bepaalde termijn moet doen. Zoniet wordt de belasting, wettig of niet, definitief en onbetwistbaar. De wet bepaalt dat deze termijn zes maanden bedraagt vanaf de verzending van het aanslagbiljet. De berekening van deze termijn is vaak problematisch, want sinds de aanslagbiljetten niet langer aangetekend worden verzonden, is het onmogelijk om vast te stellen op welke datum het aanslagbiljet effectief werd verzonden. Het is nochtans deze onzekere gebeurtenis die de termijn doet lopen waarbinnen de belastingplichtige, indien hij dit wil, zijn bezwaar moet indienen en die niet vatbaar is voor verlenging.

De administratie heeft altijd voorgehouden dat men haar op haar woord moest geloven wanneer zij de datum van verzending van het aanslagbiljet meedeelde, terwijl dit vrij absurd is: de datum is immers noodzakelijkerwijze op het aanslagbiljet aangebracht voordat het in de enveloppe is gestoken en verzonden, zodat men niet op de vermelding van deze datum kan steunen, tenzij

men de administratie op haar woord gelooft, wat niet in overeenstemming is met de wet. Het Gerechtelijk Wetboek voorziet inderdaad dat elke procespartij het bewijs moet leveren van de feiten die zij aanvoert ter staving van haar stelling. In dit geval is het de administratie, die beweert dat een bezwaar onontvankelijk is wegens laattijdigheid, die (exact) moet aantonen wanneer de termijn is begonnen lopen, met name wanneer het aanslagbiljet is verzonden.

Dit brengt de belastingplichtigen die het aanslagbiljet om een of andere reden niet hebben ontvangen, in een lastig parket: zij worden geconfronteerd met een bezwaartermijn die begint te lopen terwijl zij niet op de hoogte zijn van het bestaan van de belasting. Zelfs wanneer ze een dwangbevel ontvangen bij deurwaardersexploot of een herinnering tot betaling van de belasting, waren zij voorheen niet op de hoogte van het bestaan ervan.

Dergelijke herinneringen komen immers meestal toe op een ogenblik waarop de bezwaartermijn verstreken is, uitgaande van de datum vermeld op het aanslagbiljet.

Vele rechtbanken hebben de administratie gevolgd, die voorhield dat indien het aanslagbiljet niet was teruggekeerd, het “waarschijnlijk” zijn bestemming had bereikt. De administratie leidde daaruit af, en werd in deze redenering vaak gevolgd door de rechtspraak, dat de belastingplichtige nalatig was geweest en het bezwaar niet binnen de termijn had ingediend.

Andere rechters zijn daarentegen ingegaan tegen deze bewering van de administratie. Zij passen een regeling toe die veel meer in overeenstemming is met de wet, met name dat indien de administratie niet bewijst dat zij het aanslagbiljet verzonden heeft, het startpunt van de bezwaartermijn niet kan

“

In bepaalde gevallen gaf de regel zoals toegepast door de administratie inderdaad aanleiding tot bijzonder onrechtvaardige situaties, waar een belastingplichtige die zelfs niet op de hoogte was van het bestaan van de belasting, zich uitgesloten zag van het recht om deze belasting te betwisten, nu de termijn verstreek zonder dat hij ervan op de hoogte was.

”

bepaald worden, zodat een bezwaar ontvankelijk is, zelfs al is het ingediend na het “theoretisch” verstrijken van de zes maanden.

Hoewel deze rechtspraak thans nog in de minderheid is, kunnen we enkel vaststellen dat deze veel gefundeerder is, en veel meer in overeenstemming met de rechten van verdediging van de belastingplichtige dan de bewering van de administratie. In bepaalde gevallen gaf de regel zoals toegepast door de administratie inderdaad aanleiding tot bijzonder onrechtvaardige situaties, waar een belastingplichtige die zelfs niet op de hoogte was van het bestaan van de belasting, zich uitgesloten zag van het recht om deze belasting te betwisten, nu de termijn verstreek zonder dat hij ervan op de hoogte was.

Deze rechtspraak is een belangrijke stap in de richting van een groter respect voor de rechten van de verdediging van de belastingplichtige.

Séverine SEGIER

Een vordering op rekening-courant is niet noodzakelijk een voorschot

Op grond van artikel 18, eerste alinea, 4° van het WIB, worden de intresten die een vennootschap betaalt ter vergoeding van de voorschotten die een bedrijfsleider of aandeelhouder toestaat, geherkwalificeerd in dividenden –onderworpen aan een roerende voorheffing van 25%, die niet aftrekbaar is van de vennootschapsbelasting-, wanneer de volgende grenzen worden overschreden en in de mate van die overschrijding:

- ofwel de in artikel 55 WIB gestelde grens;
- ofwel wanneer het totaalbedrag van de rentegevende voorschotten hoger is dan de som van de belaste reserves bij het begin van het belastbaar tijdperk en het gestort kapitaal bij het einde van dit tijdperk.

Volgens de bewoordingen van artikel 18, alinea 2 van het WIB wordt “als voorschot (...) beschouwd, elke al dan niet door effecten vertegenwoordigde geldlening verstrekt door een natuurlijke persoon aan een vennootschap waarvan hij aandelen bezit of door een persoon van een vennootschap waarin hij een opdracht of functies

zoals vermeld in artikel 32, eerste lid, 1°, uitoefent, alsmede in voorkomend geval, elke geldlening verstrekt aan die vennootschap, door hun echtgenoot of hun kinderen wanneer die personen of hun echtgenoot het wettelijk genot van de inkomsten van die kinderen hebben (...)”

De notie “voorschot” wordt echter door de fiscale wet niet gedefinieerd, zodat zich de vraag stelt of een schuldvordering van een bedrijfsleider ten aanzien van zijn eigen vennootschap en ingeschreven op rekening-courant, moet beschouwd worden als zo’n voorschot.

Voor de fiscale administratie, die in een arrest van het Hof van Cassatie van november 2006 ten onrechte de bevestiging van haar standpunt las, is het antwoord steeds bevestigend.

Deze mening werd niet gedeeld door het Hof van Beroep van Luik, in 2008, in een zaak die betrekking had op een rentedragende schuldvordering van een bestuurder ten opzichte van zijn vennootschap, naar aanleiding van een aandelenverkoop waarvoor de prijs niet onmiddellijk betaald was.

Volgens het Hof moet de notie voorschot worden begrepen in de zin van het Burgerlijk Wetboek, met name als een verbruiklening, die veronderstelt dat een verbruiksgoed wordt teruggege-

ven, *in casu* een som geld. In dit geval bleek volgens het Hof niet dat de bestuurder een som geld aan zijn vennootschap had overgedragen, zodat zijn schuldvordering niet het gevolg was van een geldlening maar een schuldvordering uitmaakte van een verkoopprijs.

De voorziening die de administratie tegen deze beslissing heeft ingesteld, werd verworpen door

punt kan verdedigen dat elke vordering op rekening-courant een voorschot zou zijn dat aanleiding kan geven tot herkwalificatie van intrest in dividend.

In elk geval moet worden nagegaan wat de inhoud is van het onderliggende contract. Het eenvoudige feit dat termijnen werden toegestaan, tegen intrest, voor de betaling van een verkoopprijs, brengt niet automatisch met zich

Deblokkering van financiële tegoe- den na overlijden: voorzichtigheid is geboden

Financiële instellingen blokkeren de rekeningen van hun cliënten in geval van overlijden, evenals die van de langstlevende partner, om sancties te vermijden die zouden kunnen worden opgelegd indien aan bepaalde wettelijke verplichtingen niet wordt voldaan. Deze procedure, die op geen enkele wettelijke basis berust, brengt niettemin in de praktijk met zich mee dat de overblijvende partner geen toegang heeft tot de tegoe- den die zich op een rekening bevinden op naam van de overlede- ne, dan wel op zijn eigen naam.

De wet van 28 juni 2009 tracht een oplossing te bieden voor dit probleem door artikel 1240*ter* van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 95 en 97 van het Wetboek successierechten te veranderen.

Voortaan mogen de financiële instellingen op grond van arti- kel 1240*ter* van het Burgerlijk Wetboek een bepaalde geldsom ter beschikking stellen van de langstlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende. Een dergelijke terbeschikkingstel- ling van fondsen of een dergelijk voorschot op de erfenis “*is bevrij- dend indien de schuldenaar, na*

“

Het gevolg van dit duidelijke arrest, dat onze goedkeuring moet wegdragen, is dat de administratie voortaan niet langer het standpunt kan verdedigen dat elke vordering op rekening-courant een voorschot zou zijn dat aanleiding kan geven tot herkwalificatie van intrest in dividend.

”

een arrest van het Hof van Cas- satie van 4 september 2009.

Volgens de hoogste rechtspraak moet het fiscale begrip voorschot effectief worden begrepen in de zin van het burgerlijk recht, wat voor gevolg heeft dat indien een inschrijving op rekening-courant een voorschot kan uitmaken, een dergelijke inschrijving niet noodzakelijk het bestaan van een leningovereenkomst veronder- stelt in de zin van artikel 18, al. 2 WIB.

Het gevolg van dit duidelijke ar- rest, dat onze goedkeuring moet wegdragen, is dat de administra- tie voortaan niet langer het stand-

mee dat een voorschot werd toe- gestaan.

Aldus werd een einde gemaakt aan een lange controverse en zit er voor de fiscus niets anders op dan de circulaire van 11 januari 2005 te wijzigen.

Olivier NEIRYNCK

het overlijden en zonder dat een van de attesten of een akte als bedoeld in artikel 1240bis, vereist is, aan de langstlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende, op diens verzoek, een bedrag ter beschikking stelt dat de helft van de beschikbare creditsaldi noch 5 000 euro overschrijdt, ongeacht het bestaan van enig recht van de langstlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende op het saldo van de rekening.”

Opdat de betaling voor de financiële instelling bevrijdend zou zijn, heeft deze eveneens de verplichting om de langstlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende van deze beperking, evenals de sancties, op de hoogte te brengen.

Deze bepaling doet geen afbreuk aan de inning van de successierechten. Wanneer het bedrag van de tegoeden van de erflater en/of zijn partner de 5.000€ niet overschrijft, is inderdaad geen enkel successierecht verschuldigd, conform de bepalingen van het Wetboek Successierechten.

De geldsom die de langstlevende echtgenoot of samenwonende partner ter beschikking wordt gesteld op grond van artikel 1240ter van het Burgerlijk Wetboek wordt niettemin in rekening gebracht bij de vereffening van het gemeenschappelijk vermogen, de onverdeeldheid of de erfenis.

Deze nieuwe regelgeving zal het de langstlevende partners ongetwijfeld gemakkelijker maken om het hoofd te bieden aan de eerste uitgaven na het overlijden.

Men moet niettemin waakzaam blijven. Indien de langstlevende

“Deze nieuwe regelgeving zal het de langstlevende partners ongetwijfeld gemakkelijker maken om het hoofd te bieden aan de eerste uitgaven na het overlijden.”

echtgenoot of wettelijk samenwonende op al dan niet frauduleuze wijze een beroep doet op deze nieuwe regeling om een bedrag af te halen dat de helft van het openstaand saldo overschrijdt of meer dan 5.000€ bedraagt, worden twee zware sancties toegepast in het voordeel van de (mede)erfgenamen en eventuele schuldeisers.

- de langstlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende wordt geacht de nalatenschap zuiver en eenvoudig aanvaard te hebben: hij wordt vervallen verklaard van de mogelijkheid om de nalatenschap te verwerpen of te aanvaarden onder voorrecht van

boedelbeschrijving en wordt dus automatisch zuiver en eenvoudig erfgenaam met het risico dat hij de schulden van zijn partner erft;

- Hij verliest elk recht in de gemeenschap, de onverdeeldheid of de successie ten belope van de som die het bedrag van 5.000€ overschrijdt: hij zal bijgevolg de andere erfgenamen moeten terugbetalen.

Het risico van een dergelijke overschrijding is bijzonder hoog indien de rekeningen van de overledene en de echtgenoot of wettelijk samenwonende zich bij verschillende banken bevinden aangezien, in een dergelijke hypothese, de schuldenaars de overlevende partner niet zullen kunnen waarschuwen indien hij het plafond overschrijdt.

Voorzichtigheid is aldus geboden...

Marie BENTLEY

Begroting : de overheid belast het spaarwezen !

Eén van de begrotingsbeslissingen van de regering bestaat in een bijdrageverplichting, zogenaamd ten laste van de banken, ten belope van hun tegoeden.

Deze bijdrage zal ook verschuldigd zijn door de verzekeringsmaatschappijen op de "tak 21" kapitalen, dit zijn de gewaarborgde kapitalen.

Het tarief van de bijdrage lijkt bescheiden: 0,10% voor 2010 et 0,15% voor 2011.

bijdrage op een of andere manier ten laste te leggen van hun klanten. Deze zullen aldus op hun tegoeden op zicht- en termijnrekeningen, verzekeringskapitalen en zelfs van belasting vrijgestelde depositoboekjes een jaarlijkse bijdrage van 0,10 en vervolgens 0,15% van het kapitaal moeten betalen.

Deze last is, vergeleken met de inkomsten, beduidend. Voor een depositoboekje met een rendement van 1,5% betekent een bijdrage van 0,15% in werkelijkheid een belasting van de inkomsten ten belope van ... 10%!

Dit komt er met andere woorden op neer dat vanaf 2011 en indien

heffing van 15%, zal dat in totaal $15 + 10 = 25\%$ zijn!

De overheid, die uiteindelijk besloot om de roerende voorheffing niet op te trekken tot 20 of 25%, komt tot hetzelfde resultaat, en dit ten koste van dezelfde belastingplichtigen, door een openlijke belasting van de spaarders te vermijden en deze belastingverhoging voor te stellen als een last die enkel de banken treft...

Men merke op dat de spaarders die hun gelden bij buitenlandse banken plaatsen, van deze nieuwe fiscale maatregel gespaard blijven.

Thierry AFSCRIFT

Vanaf 2011 en indien de intrestvoeten op hun huidig niveau blijven, zal de werkelijke belasting op de spaartegoeden bij Belgische banken voor de "vrijgestelde" depositoboekjes 10% bedragen. Voor de rekeningen onderworpen aan een voorheffing van 15%, zal dat in totaal $15 + 10 = 25\%$ zijn!

Men merke op dat de spaarders die hun gelden bij buitenlandse banken plaatsen, van deze nieuwe fiscale maatregel gespaard blijven.

Dit tarief wordt echter niet toegepast op de inkomsten, maar op het kapitaal zelf.

Het lijkt vast te staan dat de banken in de praktijk geen andere keuze zullen hebben dan deze

de intrestvoeten op hun huidig niveau blijven, de werkelijke belasting op de spaartegoeden bij Belgische banken voor de "vrijgestelde" depositoboekjes 10% zal bedragen. Voor de rekeningen onderworpen aan een voor-

Kapitalisatie van moratoriumintresten?

Indien een belastingschuld niet tijdig betaald wordt, voorziet het Wetboek Inkomstenbelastingen dat de belastingplichtige nalatigheidsintresten verschuldigd is aan de overheid.

Het is echter ook mogelijk dat de overheid een bepaalde som aan belastingen heeft geïnd, waarvan later komt vast te staan dat die niet verschuldigd was. Ook in deze hypothese zijn intresten verschuldigd. Het betreft dan geen nalatigheidsintresten maar moratoriumintresten.

Artikel 418 van het Wetboek Inkomstenbelastingen voorziet inderdaad dat bij terugbetaling van belastingen, voorheffingen, voorafbetalingen, nalatigheidsinterest, belastingverhogingen of administratieve boeten, moratoriumintrest wordt toegekend tegen de wettelijke rentevoet, berekend per kalendermaand. De wettelijke rentevoet in fiscale zaken bedraagt steeds 7%, tenzij er uitdrukkelijk in de fiscale bepalingen van wordt afgeweken.

De Rechtbank van eerste aanleg van Brussel heeft onlangs een interessant vonnis geveld, waarin moratoriumintresten aan bod kwamen: een vennootschap had een aanvullende aanslag aangevochten waarbij door de fiscale

“

De vennootschap was inmiddels reeds tot betaling van de aanvullende belasting overgegaan, zodat de Rechtbank de overheid verplichtte om de sommen die teveel geïnd waren, terug te betalen, verhoogd met de moratoriuminteressen.

”

administratie een meerwaarde werd belast die was behaald bij de overdracht van aandelen door de vennootschap.

De Rechtbank wees de vordering van de belastingplichtige toe en beval de ontheffing van de bestreden aanslag.

De vennootschap was inmiddels reeds tot betaling van de aanvullende belasting overgegaan, zodat de Rechtbank de overheid verplichtte om de sommen die teveel geïnd waren, terug te betalen, verhoogd met de moratoriuminteressen.

De vennootschap in kwestie had echter in haar besluiten gevraagd dat deze moratoire interessen zouden worden gekapitaliseerd. In geval van kapitalisatie brengen de vervallen interessen van kapitalen ook zelf interessen op: zij worden bij het kapitaal gevoegd, waar zij de basis verhogen waarop de interest wordt berekend.

Artikel 1154 van het Burgerlijk Wetboek, dat de algemene regeling inzake interessen bevat, bepaalt dat kapitalisatie mogelijk is voor interessen die ten minste voor een heel jaar verschuldigd zijn én indien er sprake is geweest van een gerechtelijke aanmaning of van een bijzondere overeenkomst betreffende de kapitalisatie.

De Rechtbank was hier van oordeel dat de besluiten die ter griffie werden neergelegd door de eisende partij en waarin de kapitalisatie werd gevraagd, gelden als gerechtelijke aanmaning in de zin van artikel 1154 Burgerlijk Wetboek, aangezien zij specifiek de aandacht hebben getrokken op de kapitalisatie.

Nu het gemene recht, waaronder artikel 1154 Burgerlijk Wetboek, geldt in fiscale zaken, tenzij de fiscale wet er uitdrukkelijk of stilzwijgend van afwijkt, wat hier niet het geval is, is de Rechtbank ingegaan op de vraag van de vennootschap en heeft zij bevolen dat de interest die de overheid verschuldigd was op het ogenblik dat de besluiten werden neergelegd, moet worden gekapitaliseerd.

Uit deze opmerkelijke beslissing kunnen we afleiden dat de belastingplichtige er alle belang bij heeft om in geval van een betwisting met de administratie de bestreden belasting te betalen. Dat maakt het hem niet alleen mogelijk om de nalatigheidsintresten te vermijden (in het geval hij ongelijk zou krijgen), maar bovendien kan hij dan aanspraak maken op moratoriumintresten, waarvan hij de kapitalisatie kan vragen.

Pitou VAN HISSENHOVEN

Rechtszekerheid: de mening van het Grondwettelijk Hof

Het Grondwettelijk Hof heeft onlangs de Vlaamse regelgeving veroordeeld die met terugwerkende kracht de wijze waarop beroep kan worden ingesteld tegen een leegstandsheffing veranderde (arrest n° 178/2009 van 12 november 2009)

Het Vlaams decreet van 30 juni 2000 voorzag dat met ingang van 1 januari 2000, het beroep *op straffe van verval* moest worden ingediend bij aangetekend schrijven binnen de maand na verzending van de aanslag.

Gelet op het feit dat voorafgaand aan dit decreet geen termijn op straffe van verval bestond, heeft het Hof van Beroep van Brussel een prejudiciële vraag gesteld aan het Grondwettelijk Hof, vanuit het vermoeden dat de bepalingen van het decreet van 30 juni 2000 de rechtszekerheid aantasten aangezien zij met terugwerkende kracht in werking traden

met ingang van 1 januari 2000 zonder objectieve of redelijke verantwoording.

In dit geval had de betrokkene een bezwaar ingediend tegen de belasting op 27 januari 2000 terwijl het aanslagbiljet was verzonden op 21 december 1999. De ambtenaar had het bezwaar verworpen als onontvankelijk aangezien het niet was ingediend binnen de termijn van één maand.

Het Hof van Beroep vreest dat deze bepalingen het recht op rechtszekerheid van de belastingplichtigen schendt, die zoals de persoon in kwestie, een bezwaar hebben ingediend tegen de belasting na 1 januari 2000 maar buiten de nieuwe termijn voorgeschreven op straffe van verval en die, gelet op de terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2000, hun bezwaarschrift zien afgewezen als onontvankelijk.

Het Grondwettelijk Hof is dezelfde mening toegedaan: het herinnert eraan dat de niet-retroactiviteit van wetten een waarborg is die ertoe strekt rechts-

onzekerheid te vermijden. Deze waarborg vereist dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat de rechtsonderhorige redelijkerwijs de gevolgen van een bepaalde daad kan inschatten op het ogenblik waarop deze daad wordt gesteld. Het Hof herinnert eraan dat de terugwerkende kracht uitsluitend gerechtvaardigd mag worden wanneer zij onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doel van algemeen belang.

Het preciseert dat het de decreetgever niet verboden is om te voorzien in een bezwaarmogelijkheid op straffe van verval, noch om te voorzien dat de beroepen in de toekomst moeten worden ingesteld bij aangetekend schrijven. Het Hof stelt echter vast dat niets rechtvaardigt dat deze eis van toepassing is met terugwerkende kracht en het Hof preciseert dat niets kan rechtvaardigen, noch voor het verleden, noch voor de toekomst, dat de termijn van één maand begint te lopen vanaf de datum van verzending van de aanslag. Een dergelijke bepaling beperkt op onevenredige wijze de rechten van verdediging van de belastingplichtige.

Het is geruststellend om vast te stellen dat de rechtspraak de naleving van de grondwettelijke rechten garandeert en aanslagen op deze rechten van de belastingplichtige veroordeelt.

Niets rechtvaardigt dat deze eis van toepassing is met terugwerkende kracht en het Hof preciseert dat niets kan rechtvaardigen, noch voor het verleden, noch voor de toekomst, dat de termijn van één maand begint te lopen vanaf de datum van verzending van de aanslag. Een dergelijke bepaling beperkt op onevenredige wijze de rechten van verdediging van de belastingplichtige.

Pascale HAUTFENNE

De rechtsplegingsvergoeding: een grondwettelijke storm

Op het einde van 2008 berichtten wij u voor het laatst over de pennenstrijd die is ontstaan naar aanleiding van de Wet betreffende de verhaalbaarheid der erelonen en kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat, die inmiddels bijna twee jaar van kracht is (sinds 1 januari 2008).

De nieuwe regelgeving maakt het voor de in het gelijk gestelde procespartij mogelijk om een vergoeding te verkrijgen van de kosten die zij heeft moeten dragen om haar optreden in rechte te organiseren. Met andere woorden, de in het gelijk gestelde procespartij kan haar advocatenkosten terugvorderen van de verliezende partij. Er is evenwel geen sprake van een integrale vergoeding, doch wel van een forfaitaire compensatie, afhankelijk van de omvang van de ingestelde vordering. Zo bedraagt de rechtsplegingsvergoeding (RPV) voor geschillen die een vordering betreffen tussen 500.000 € en 1.000.000 € in beginsel 10.000 €. De rechter kan dit basisbedrag moduleren naar gelang de concrete omstandigheden van het geschil, zonder dat de RPV kan dalen onder 1.000 € of 20.000 € kan overstijgen.

Deze nieuwe regelgeving is niet vrij van kritiek gebleken. Zo heeft het Grondwettelijk Hof zich sinds einde 2008 en tot op heden niet minder dan 19 maal gebogen over verschillende vragen die de nieuwe regelgeving doet rijzen.

Een greep uit de uitspraken van de Koningsstraat:

- Op strafrechtelijk vlak wil de wet dat de persoon die door een strafgericht ten aanzien van de burgerlijke partij wordt veroordeeld, aan die laatstgenoemde de RPV moet betalen. De burgerlijke partij dient daarentegen enkel de RPV van de buiten vervolging gestelde in verdenking gestelde of vrijgesproken beklagde ten laste te nemen, indien zij alleen verantwoordelijk is voor het op gang brengen van de strafvordering, doch niet indien het onderzoek werd geïnitieerd door het openbaar ministerie of een onderzoeksgerecht dat de in verdenking gestelde verwijst naar een onderzoeksgerecht. Het openbaar ministerie tot slot, is nooit verplicht de RPV te betalen, zelfs niet aan een vrijgesproken – en dus ten onrechte vervolgd – beklagde.

De buiten vervolging gestelde in verdenking gestelde of vrijgesproken beklagde zal dus nooit een RPV kunnen verkrijgen, indien zich geen burgerlijke partij aandiende,

noch indien het onderzoek op gang werd gebracht door het parket of de onderzoeksgerechten, zelfs indien wél een burgerlijke partij inzake is. De vrijgesproken beklagde heeft enkel recht op de RPV indien drie voorwaarden cumulatief vervuld zijn: (i) er is een burgerlijke partij, (ii) deze laatste heeft het onderzoek geïnitieerd en (iii) zij werd in het ongelijk gesteld.

Een aantal vrijgesproken beklagden vocht deze ongelijkheid aan. Men ervoer het immers als onheus dat de buiten vervolging gestelde in verdenking gestelde of vrijgesproken beklagde geen enkele RPV kan verkrijgen wanneer de strafvordering op gang is gebracht door het openbaar ministerie of door een onderzoeksgerecht en niet door een burgerlijke partij.

Volgens het Grondwettelijk Hof leidt deze ongelijkheid evenwel niet tot een ongrondwettige situatie. Enerzijds stelt het Hof vast dat er wel degelijk een ongelijke behandeling bestaat tussen, enerzijds, de vrijgesprokene of buitenvervolging gestelde die geen recht heeft op RPV indien de vervolging gebeurde op het initiatief van het openbaar ministerie en, anderzijds, deze die wel recht heeft op de RPV, indien hij werd vervolgd op initiatief van de burgerlijke partij.

Een aantal vrijgesproken beklaagden vocht deze ongelijkheid aan. Men ervoer het immers als onheus dat de buiten vervolging gestelde in verdenking gestelde of vrijgesproken beklaagde geen enkele RPV kan verkrijgen wanneer de strafvordering op gang is gebracht door het openbaar ministerie of door een onderzoeksgerecht en niet door een burgerlijke partij.

Deze ongelijke behandeling wordt volgens het Hof echter verantwoord door het fundamentele verschil dat bestaat tussen het openbaar ministerie en de burgerlijke partij: de eerstgenoemde is, in het belang van de maatschappij, belast met het onderzoek en de vervolging van misdrijven en oefent de strafvervolging uit; de laatstgenoemde verdedigt haar persoonlijk belang en tracht, met de burgerlijke vordering, het herstel te krijgen van de schade die het misdrijf haar heeft berokkend. Het Hof oordeelde dat, wegens de specifieke opdracht die aan het openbaar ministerie is toegewezen, de wetgever ervan mocht uitgaan dat een regeling volgens dewelke een RPV verschuldigd zou zijn telkenmale de vordering van het parket zonder gevolg blijft, niet opportuun was.

Het Hof suggereert evenwel dat *“de wetgever weliswaar ten laste van de Staat, ten behoeve van wie het voorwerp uitmaakt van een beslissing tot vrijpraak of buitenvervolginstelling, een vergoedingsregeling (zou) kunnen invoeren die rekening houdt met de specifieke kenmerken van het strafrecht-*

lijk contentieux”. Alleen al om budgettaire redenen, lijkt het ons vrij onwaarschijnlijk dat de wetgever deze suggestie gauw ter harte zal nemen en enig smartengeld voorziet voor de vrijgesprokene of buitenvervolginstelde. Men kan zich nochtans gemakkelijk de frustratie van deze laatsten inbeelden, die aan de onterechte vervolging in hunnen hoofde niet enkel een groot kapitaal aan verdedigingskosten, doch ook hun goede naam verspeelden.

– Een tweede discussiepunt betreft de keuze van de wetgever voor een regeling gebaseerd op forfaitaire bedragen en niet gegrond op de werkelijke kosten die een procespartij leed. Sommige in het gelijk gestelde partijen konden zich er niet mee verzoenen dat de RPV in hun voordeel niet het geheel hunner advocatenkosten dekte, doch wordt beperkt aan de hand van een barema. Ook hier meent het Grondwettelijk Hof dat de keuze van de wetgever redelijk verantwoord is. De wetgever wens- te immers “processen binnen het proces” over de begroting

het mogelijk terug te vorderen bedrag van de erelonen te voorkomen of te beperken. Ook het beroepsgeheim van de advocaat en diens positie in het proces dienen gevrijwaard te blijven.

– Tot slot legden verschillende vakverbonden een vraag voor aan het Grondwettelijk Hof. De huidige regeling voorziet er immers in dat de RPV enkel verantwoord is ten aanzien van partijen die worden bijgestaan door een advocaat en niet ten aanzien van partijen die zelf in hun verdediging voorzien of worden bijgestaan door een vakbondsafgevaardigde, aangezien de rechtszoekende in deze laatste gevallen geen daadwerkelijke kosten ten laste gelegd worden. Uiteraard kwamen de vakverbonden in het verweer tegen deze regelgeving.

Het Grondwettelijk Hof floot de vakverbonden evenwel terug: het doel van de wet bestaat erin de kosten en erelonen die de in het gelijk gestelde partij daadwerkelijk aan haar advocaat betaalt gedeeltelijk ten laste leggen van de in het ongelijk gestelde partij. Het Grondwettelijk Hof onderschrijft aldus de keuze van de wetgever om het voordeel van de RPV niet uit te breiden tot partijen die, zoals die welke door een vakbondsafgevaardigde worden bijge-

staan en vertegenwoordigd, niet dezelfde lasten dragen.

De relevantie van bovenstaande discussie ligt uiteraard in het feit dat de belastingadministratie vaak procedures zelf opvolgt en zich niet laat bijstaan door een advocaat. Naar analogie met wat werd geoordeeld voor de vakbondsafgevaardigden, kan de Belgische Staat, indien zij in haar eigen verweer voorziet, evenmin aanspraak maken op enige RPV. De belastingplichtige die een ingekohierde aanslag aanvecht voor de Belgische rechtscollèges, bevindt zich momenteel dus in een opportune situatie indien de fiscus zelf zijn rechten verdedigt: ingeval van winst dient de Belgische Staat de RPV te betalen; ingeval van verlies is er geen RPV verschuldigd aan de Belgische Staat.

De huidige praktijk is aldus dat de fiscus zaken in eerste aanleg zélf opvolgt, doch zich in hoger beroep laat bijstaan door een advocaat. Het lijkt slechts een kwestie van tijd vooraleer de Belgische Staat – steeds verlegen om inkomsten – zich ook voor de procedures in eerste aanleg zal laten bijstaan door een advocaat, teneinde de RPV te kunnen opstrijken.

Sylvie VAN HERREWEGHE

Wanneer de rechten van de Schatkist in het gedrang komen: verplichte motivering

In een zaak voorgelegd aan het Hof van Beroep van Antwerpen naar aanleiding van een arrest van 23 juni 2009, had de fiscale administratie gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de aanslag te vestigen zonder het verstrijken van de termijn van één maand af te wachten waarover de belastingplichtige beschikt om zijn opmerkingen te formuleren na ontvangst van een bericht van wijziging op grond van de artikelen 346 en 351 WIB.

Artikel 346 WIB preciseert dat wanneer de administratie meent de inkomsten en andere gegevens te moeten wijzigen welke de belastingplichtige heeft vermeld in de aangifte, zij hem bij ter post aangetekende brief in kennis stelt van de inkomsten die zij voornemens is in de plaats te stellen van die welke zijn aangegeven of schriftelijk erkend, en de redenen vermeldt die naar haar oordeel de wijziging rechtvaardigen. In een dergelijk geval wordt de belastingplichtige een termijn van één maand gelaten te rekenen vanaf de verzending van het bericht van wijziging om zijn opmerkingen te doen gelden per brief. De aanslag kan niet worden

gevestigd voor het verstrijken van deze termijn, die verlengd kan worden, behalve indien de belastingplichtige schriftelijk heeft ingestemd met de rectificatie van zijn aangifte of indien de rechten van de Schatkist in het gedrang komen omwille van redenen andere dan het verstrijken van de verkaringstermijnen.

Op grond van artikel 351 WIB, en vooraleer over te gaan tot een ambtshalve taxatie, stelt de administratie de belastingplichtige per aangetekend schrijven in kennis van de redenen waarom zij van die procedure gebruik maakt, van het bedrag van de inkomsten en andere gegevens waarop de aanslag zal steunen, alsmede van de wijze waarop die inkomsten en gegevens zijn vastgesteld. Dit artikel bepaalt bovendien dat, behalve indien de rechten van de Schatkist in het gedrang komen om een andere reden dan het verstrijken van de aanslagtermijnen, de belastingplichtige over een termijn van één maand beschikt te rekenen vanaf de verzending van deze kennisgeving om schriftelijk zijn opmerkingen te kennen te geven. De belasting mag niet worden gevestigd voor het verstrijken van deze termijn.

De feiten die werden voorgelegd aan het Hof van Beroep betroffen aanslagen die waren gevestigd binnen de termijn voorzien in artikel 354 WIB (in dit geval de driejarige termijn), naar aanleiding van een rectificatieprocedu-

re en een aanslag van ambtswege betreffende inkomsten die door de belastingplichtige niet waren aangegeven.

Het bericht van wijziging en de kennisgeving van aanslag van

tige om een onroerend goed van de hand te doen en vervolgens de opbrengst van de overdracht naar Portugal over te brengen.

In werkelijkheid, en zoals het Hof van Beroep van Antwerpen

dat de antwoordtermijn van één maand voorzien in de artikelen 351 et 346 WIB 92 niet zou nageleefd worden, waardoor de belastingplichtige niet op de hoogte was van de redenen die de fiscale administratie inriep om de hierboven aangehaalde antwoordtermijn niet te respecteren.

“

De fiscale administratie motiveerde haar bewering door te stellen dat zij op de hoogte was gebracht van de intentie van de uitbaatster van de belastingplichtige om een onroerend goed van de hand te doen en vervolgens de opbrengst van de overdracht naar Portugal over te brengen.

In werkelijkheid, en zoals het Hof van Beroep van Antwerpen vaststelde, had deze motivering moeten gebeuren voor de vestiging van de belasting, en niet achteraf.

”

ambtswege waren verzonden op 8 juli 2002 en de aanslag was uitvoerbaar verklaard op 29 juli 2002. de fiscale administratie had bovendien aan de belastingplichtige, een vennootschap, op 2 augustus 2002 geschreven dat de aanslagen zouden worden gevestigd zonder de antwoordtermijn van de artikelen 346 en 351 WIB af te wachten, aangezien de rechten van de Schatkist in gevaar waren om redenen andere dan het verstrijken van de verjaringstermijnen.

De fiscale administratie motiveerde haar bewering door te stellen dat zij op de hoogte was gebracht van de intentie van de uitbaatster van de belastingplich-

vaststelde, had deze motivering moeten gebeuren voor de vestiging van de belasting, en niet achteraf. Indien de administratie met andere woorden de antwoordtermijn van de belastingplichtige van één maand om te reageren op een bericht van wijziging of een kennisgeving van aanslag van ambtswege, niet wilde eerbiedigen, had zij dat moeten aangeven, en haar beslissing moeten motiveren, voorafgaand aan de vestiging van de aanslag, in dit geval voor 29 juli 2002.

In deze zaak is het pas op 2 augustus 2002, zijnde na de vestiging van de aanslag, dat de fiscale administratie de belastingplichtige ervan in kennis heeft gesteld

Zoals het Hof van Beroep van Antwerpen correct heeft gepreciseerd, moet de beslissing om de antwoordtermijn van de artikelen 351 en 346 WIB niet te eerbiedigen uitdrukkelijk gemotiveerd worden, aangezien het gaat om een bestuursdaad die onderworpen is aan de motiveringsplicht van artikel 29 juli 1991 met betrekking tot de formele motivering van bestuurshandelingen. Er wordt aanvaard dat deze motivering mag worden opgenomen in de tekst van het bericht van wijziging of de aanslag van ambtswege zelf.

Deze verplichting brengt met zich mee dat de beslissing om de antwoordtermijn van een maand niet te respecteren voorafgaand aan de vestiging van de aanslag moet worden gemotiveerd en aan de belastingplichtige moet worden meegedeeld, wat hier niet gebeurd was.

Deze beslissing van het Hof van Beroep kan enkel worden goedgekeurd. Het is inderdaad duidelijk dat in deze zaak de chronologie van de feiten en de administratieve procedure uitwij-

zen dat het onmogelijk was voor de belastingplichtige om kennis te hebben van de redenen voor het inkorten van de antwoordtermijn, voorafgaand aan de vestiging van de aanslag en het verstrijken van de antwoordtermijn in het bericht van wijziging en de kennisgeving van aanslag van ambtswege.

De rechten van verdediging van de belastingplichtige zijn aldus geschonden, evenals de regels van de administratieve procedure, die net tot doel hebben om de eerbiediging van deze rechten te garanderen.

Bovendien heeft het Hof van Beroep van Antwerpen vastgesteld dat de motivering zelfs geen betrekking had op de belastingplichtige, maar enkel op de uitbaatster en in het bijzonder de bedoeling van deze laatste om een onroerend goed dat haar toebehoorde, van de hand te doen...

Het is dus volkomen logisch dat het Hof van Beroep de nietigheid van de aanslagen die haar waren voorgelegd, vaststelt.

Mélanie DAUBE

Successierechten, niet-aangegeven actief en bewijsmiddelen van de fiscale administratie

De successierechten worden geheven op het geheel van de activa van de overledene op het ogenblik van zijn overlijden. Deze activa moeten worden aangegeven door de erfgenamen in het kader van een aangifte in de successierechten.

Indien bepaalde activa uit de nalatenschap niet worden aangegeven, kunnen, wanneer dit aan het licht komt, aanzienlijke sancties worden opgelegd die tot het dubbel van de ontdoken rechten kunnen oplopen, naast eventuele strafsancities en burgerlijke sancties voor erfenisrechtelijke heling.

De administratie beschikt daarnaast over vermoedens, waaronder het vermoeden van artikel 108 van het Wetboek Successierechten, met het oog op het samenstellen van de massa van de nalatenschap.

Artikel 108 van het Wetboek Successierechten bepaalt dat de eis tot betaling van de rechten van successie en van overgang bij overlijden, alsmede van de boeten wegens gebrek aan aangifte of wegens niet-

aangifte van enig roerend of onroerend goed, tot levering van het tegenbewijs voldoende is vastgesteld bij de door de afgestorvene te zijnen bate of op zijn verzoek verleden akten van eigendom. Voor roerend goederen, waarvoor het vermoeden van artikel 2279 van het Burgerlijk Wetboek geldt, bestaat dit vermoeden alleen op voorwaarde dat de akten niet reeds sedert meer dan drie jaar voor het overlijden bestaan.

Op grond van dit artikel 108 kan de fiscale administratie dus vermoeden dat goederen die zich bevonden in het vermogen van de overledene in de periode van drie jaar voorafgaand aan zijn overlijden, er nog konden worden aangetroffen op het ogenblik van zijn overlijden, behalve indien de erfgenamen het tegendeel bewijzen.

In een zaak die werd voorgelegd aan het Hof van Beroep van Antwerpen, hadden de erfgenamen van een overledene 5 aandelen van een naamloze vennootschap aangegeven als actief van de nalatenschap in een aangifte in de successierechten.

De administratie van de successierechten baseerde zich echter op inlichtingen die haar waren meegedeeld door een andere fiscale administratie, de AOIF, om een beroep te doen

op artikel 108 en te besluiten tot de niet-aangifte van activa van de nalatenschap in hoofde van de erfgenamen.

De AOIF had inderdaad een controle uitgevoerd bij de naamloze vennootschap waarvan de aandelen door de erfgenamen waren opgenomen in de aangifte in de successierechten.

Uit dit onderzoek bleek dat op een bepaald moment, 5 maanden voor het overlijden van de erflater, deze titularis was geweest van 63 aandelen van de betreffende vennootschap. Dit bleek in het bijzonder uit een aanwezigheidslijst van de ge-

gebreke aan bewijs door de erfgenamen van de valsheid van de aanwezigheidslijst die door de AOIF werd overgelegd, of nog bij gebreke aan bewijs dat de 58 aandelen geen deel meer uitmaakten van de nalatenschap of vervangen waren door andere goederen, de fiscale administratie een beroep mocht doen op artikel 108 van het Wetboek successierechten.

Het Hof van Beroep had het geschil dat haar werd voorgelegd moeilijk anders kunnen beslechten, nu de bewijslast dat artikel 108 van het Wetboek Successierechten niet van toepassing is, op de erfgenamen rust.

lende diensten van de fiscale administratie op grote schaal.

De draagwijdte van de bevoegdheden van de fiscale administratie mag in deze context niet uit het oog verloren worden...

Jonathan CHAZKAL

“

In een arrest van 19 mei 2009, heeft het Hof van Beroep van Antwerpen gemeend dat, bij gebreke aan bewijs door de erfgenamen van de valsheid van de aanwezigheidslijst die door de AOIF werd overgelegd, of nog bij gebreke aan bewijs dat de 58 aandelen geen deel meer uitmaakten van de nalatenschap of vervangen waren door andere goederen, de fiscale administratie een beroep mocht doen op artikel 108 van het Wetboek successierechten.

Men moet zich, door de progressieve verdwijning van de aandelen aan toonder sinds de inwerkingtreding van de wet van 2005, verwachten aan een veelvoud van dergelijke gevallen en een uitwisseling van inlichtingen tussen de verschillende diensten van de fiscale administratie op grote schaal.

”

wone algemene vergadering van de vennootschap, met de hand ondertekend door de overledene zelf.

In een arrest van 19 mei 2009, heeft het Hof van Beroep van Antwerpen gemeend dat, bij

Men moet zich door de progressieve verdwijning van de effecten aan toonder sinds de inwerkingtreding van de wet van 2005, verwachten aan een veelvoud van dergelijke gevallen en een uitwisseling van inlichtingen tussen de verschil-

Beroepskosten « inherent » aan de activiteit of het doel van vennootschappen

Sinds enkele jaren vecht de rechtsleer de rechtspraak aan van het Hof van Cassatie sinds het arrest van 18 januari 2001, volgens dewelke een uitgave die wordt gedaan door een vennootschap niet kan worden afgetrokken als beroepskost dan in de mate waarin ze niet alleen is gebeurd om inkomsten te verkrijgen of te behouden, zoals artikel 49 WIB uitdrukkelijk stelt, maar ook dat zij inherent is aan de uitoefening van het beroep, met name een noodzakelijk verband vertoont met de maatschappelijke werkzaamheden.

Volgens de rechtsleer kan de aftrek van een uitgave in hoofde van een vennootschap niet afhankelijk worden gesteld van de voorwaarde dat de uitgave kadert in het maatschappelijk doel of de maatschappelijke werkzaamheden, in de mate waarin elk inkomensbestanddeel van eenzelfde vennootschap, zelfs van een activiteit die valt buiten het maatschappelijk doel, belastbaar is in de vennootschapsbelasting.

Deze rechtsleer steunt niet enkel op de artikelen 49 en 183 WIB, die geen enkele verwijzing

naar het maatschappelijk doel van de vennootschap bevatten, maar ook op de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, dat een verband eist tussen de aftrek van een last en de belasting van het inkomen dat ermee samenhangt.

De Rechtbank van eerste aanleg van Luik werd geconfronteerd met de tegengestelde standpunten van het Hof van Cassatie enerzijds en van de rechtsleer waarbij het zich wilde aansluiten, anderzijds, en stelde volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof:

Schenden de artikelen 49 en 183 WIB, gelezen in die zin dat een uitgave enkel aftrekbaar is als beroepskost indien zij een noodzakelijk verband vertoont met de werkzaamheden van de ven-

Hof deze vraag helaas negatief beantwoordt.

Volgens het Hof maakt artikel 49 WIB de aftrekbaarheid ondergeschikt aan de voorwaarde dat de kosten in kwestie worden gemaakt of gedragen met het oog op het verkrijgen of behouden van belastbare inkomsten, met uitsluiting van kosten gemaakt of gedragen met een ander oogmerk, zoals voor een goed doel of het verschaffen aan een derde van een voordeel zonder tegenprestatie of nog, rekening houdend met het specialiteitsbeginsel van rechtspersonen, kosten vreemd aan de werkzaamheden of het maatschappelijk doel.

Het Grondwettelijk Hof sluit zich aldus aan bij de hierboven aangehaalde rechtspraak van het Hof van Cassatie.

“

Men kan zich moeiteloos voorstellen tot welke uitwassen deze rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, dat een illegale administratieve praktijk valideert die voor de aftrekbaarheid van beroepskosten een voorwaarde van “inherentie” aan de wet toevoegt, kan leiden.

”

nootschap of haar maatschappelijk doel, terwijl elk inkomen dat de vennootschap verwerft beroepsmatig is en in beginsel belastbaar, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet?”

In het arrest van 26 november 2009 heeft het Grondwettelijk

Maar het Grondwettelijk Hof lijkt nog verder te gaan in de redenering, door te verwijzen naar het beginsel van de specialiteit van rechtspersonen, op grond waarvan de daden die de gevolmachtigden van vennootschappen stellen buiten het maatschappelijk doel, de aansprakelijkheid

van deze personen ten aanzien van de vennootschap met zich meebrengen.

Dit beginsel dat eigen is aan de vennootschappen heeft echter enkel een interne uitwerking, in de mate waarin het Wetboek Vennootschappen uitdrukkelijk voorziet dat de vennootschap ten aanzien van derden –waaronder de fiscale administratie– is gebonden, zelfs door de daden die haar maatschappelijk doel te buiten gaan. De redenering van het Grondwettelijk Hof, dat van de eerbiediging van het specialiteitsbeginsel van rechtspersonen een onderliggende voorwaarde maakt van artikel 49 WIB, blijft dus betwifelbaar.

Nog verbazender is dat het Grondwettelijk Hof voorhoudt dat de wetgever in dit opzicht had kunnen overwegen dat het niet gerechtvaardigd is om een fiscaal voordeel toe te kennen aan de belastingplichtigen in de vennootschapsbelasting die kosten aangaan die niet kaderen binnen het maatschappelijk doel.

Een bepaling interpreteren door de intenties van de wetgever erop na te slaan, veronderstelt dat de tekst van deze bepaling niet duidelijk is, wat geenszins het geval is voor artikel 49, en wat het Hof niet vaststelt. Zelfs indien artikel 49 zou moeten geïnterpreteerd worden, dan nog zou het principe van de strikte

interpretatie van belastingwetten, geconcretiseerd in het adagium “*in dubio contra fiscum*”, moeten gerespecteerd worden.

Men kan zich moeiteloos voorstellen tot welke uitwassen deze rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, dat een illegale administratieve praktijk valideert die voor de aftrekbaarheid van beroepskosten een voorwaarde van “*inherentie*” aan de wet toevoegt, kan leiden

Martin VAN BEIRS

IDEFISC

Tel. : 02/646 46 36

Fax : 02/644 38 00

**IDEFISC wordt uitgegeven
door Thierry AFSCRIFT**

in samenwerking met
Filip GODDEVRIENDT van OYENBRUGGE
hoofdredacteur
en

Thierry Afschrift
Marie Bentley
Jonathan Chazkal
Mélanie Daube
Sylvie Leyder
Olivier Neiryck
Séverine Segier
Pitou Van Hissenhoven

Verantwoordelijke uitgever:

Thierry AFSCRIFT
Lensstraat 13
1000 Brussel

Internet

<http://www.idefisc.be>

Volgend nummer:

maart 2010

Wil u Idefisc per e-mail
ontvangen, stuur dan
uw e-mailadres naar
info@idefisc.be.

De door Idefisc gepubliceerde informatie is
louter informatief. Het betreft geen juridisch
advies aangaande welbepaalde situaties.

Deze uitgave is tevens verkrijgbaar in het Frans.
Indien u de Franse tekst wenst te ontvangen,
kan u een e-mail sturen aan info@idefisc.be. Wij
passen onze databank vervolgens in die zin aan.

Design by Artwhere
www.artwhere.be